

و انو مورادلی

آهنگساز گرجی

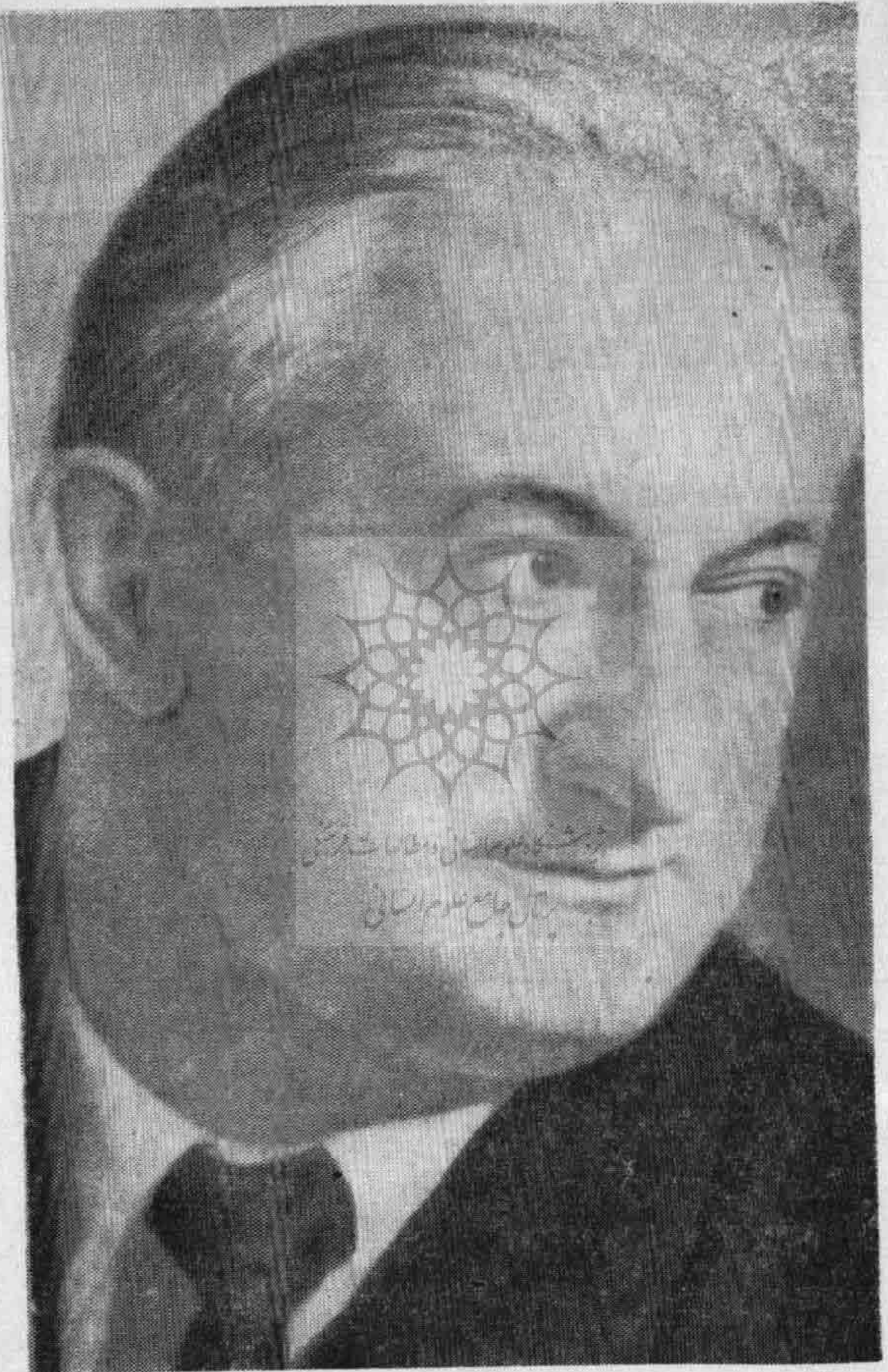
مورادلی در سال ۱۹۰۸ در شهر گوری (گرجستان) در خانواده دهقان فقیری بدنیآ آمد. طبیعی است که در کودکی او قادر بفرآ گرفتن موسیقی نشده است. لیکن عشق بموسیقی بالاخره او را بمدرسه موسیقی کشاند: موراده لی در سن هفده سالگی شروع بتعلیم خوانندگی نمود، بعد هم آهنگسازی را آموخت. در سال ۱۹۳۱ نامبرده کنسرواتوار تفلیس را در دورشته تخصصی بعنوان آهنگساز ورهبرار کستر تمام کرد.

آغاز فعالیت عملی آهنگساز جوان بکار کردن در تئاترهای دراماتیک و کلوبهای کارگران بستگی دارد که در آنجا وی بر طبق سفارشهای متعدد آهنگ میساخت و در عین حال شخصاً رهبری ارکسترها را عهده دار میشد. از آن سالها او به تئاتر علاقه مند مانده و طرز رفتار با جمعیت های مختلف تماشاچیان را آموخته است.

در سال ۱۹۳۴ موراده لی به مسکو نقل مکان نموده، بادامه تحصیل فن آهنگسازی در کنسرواتوار مسکو تحت سرپرستی ب. شختر و ن. میاسکوفسکی ادامه داد.

در سال ۱۹۳۸ اولین اثر بزرگ آن آهنگساز جوان - سنفونی اول اجراء شد که مصنف آنرا بیاد بود سرگئی میردنوویچ کیروف رچل نامدار شوروی اختصاص داده بود. خود همین امر مشخص مفاد موزیک است که دارای دراماتیسم عمیق میباشد. در سنفونی مذکور صفحات دارای لیرسم درخشان هم وجود دارد که از لحاظ رومانتیسم انقلابی بسیار هیجان انگیز است. اجراء این تصنیف موجب دو موفقیت برای موراده لی شد. زیرا او هم اولین اثر خود را در مسکو عرضه نمود و هم بعنوان رهبر ارکستر هنر نمایی کرد.

در همان سنفونی اول نکات زیادی ظاهر گردید که خط مشی خلاقیت طبع آهنگساز مذکور را مشخص میکرد: کوشش برای درخشندگی ملودیک

فرهنگستان علوم اسلامی و مطالعات قرآنی
پشتاد و نه سال جامع علوم اسلامی

مطالب مضمون و اشکال مجلل دامنه دار از خصوصیات او بود. مضامین سرشار از شهامت و حماسه قهرمانی و تمثالهای منعکس کننده زندگی پر جوش و خروش کشور شوروی و کارفداکارانه و جانفشانیهای جنگی ملت شوروی از آوازه‌های عمومی گرفته، تا آثار بزرگ سنفونیک و اوپرائی او بطرزی نمایان در تمام آثار موراده‌لی مشهود است.

سنفونی - دوره چهار قسمتی مجلل است که مفاد برنامه‌ای دارد. بر طبق اندیشه مصنف در این سنفونی مبارزه انسان شوروی با نیروهای سیاه فاشیسم که بشریت را مورد تهدید قرار میدادند، انعکاس یافته است. بطوریکه در کابالفسکی آهنگساز بسیار درست تشخیص داده است «تمثال اساسی سنفونی دوم موراده‌لی - تمثال نیرو، شهامت و اراده است. برخورد تراژیک نیروهای مخالف در این اثر ابتدا وجود ندارد... در عوض تمثال انسان نیرومند توانا در قسمت مقدم قرار دارد و تمام مفاد و رسائی سنفونی را تعیین میکند...»
موراده‌لی در تمام مدت خلاقیت خود به آثار غنائی توجه زیاد بذل مینماید. اولین آوازه‌ها را او حتی از ۱۹۳۰ بعد ساخته است.

خصوصیات اصلی بهترین آوازه‌های موراده‌لی از قبیل «سرود اتحادیه بین‌المللی دانشجویان»، «آواز مبارزان راه صلح» و «آواز جوانان» که در فستیوالهای بین‌المللی (در سال ۱۹۴۹ - در بوداپست و در سال ۱۹۵۰ - در بوخارست) بدریافت جایزه نایب گردید، عبارت است از اجتماعی بودن مضامین، زبان موجز و درست موسیقی، الحان با اراده و گاهی تند و حماسه خطیبانه و اوزان محکم مارشی.

در سالهای جنگ عظیم میهنی آوازه‌های «منتظر من باش» (بر طبق اشعار ک. سیمونوف)، «آواز رزمی اعضاء کامسامول» (اشعار از و. وین نیکوف و «دور فیک» (اشعار از آ. اویسلندر) اثر نامبرده شهرت فراوان داشت. در اوقات اخیر هم آهنگهای آوازی زیاد درباره جوانان شوروی ساخته است که مضامین عشق به میهن، کار خلاقه ایجابی و احساسات عاشقانه و دوستی جوانی را جلوه گر میکند.

مضمون نجیبانه دوستی ملت‌ها همیشه آهنگساز مزبور را تهییج مینماید. آهنگ آوازی «مسکو - پکن» ساخته موراده‌لی شهرت بسیار دارد. موراده‌لی در کانتات «تا ابد با هم» نیز که نخستین بار در روز جشن رسمی و باشکوه دهمین سالگرد تأسیس جمهوری چین اجراء شد، همین مضمون را بسط و جلوه داده است.

جذاب‌ترین نکات این اثر - صادقانه و با حرارت بودن بیان مصنف و کوشش برای توأم کردن خصوصیات بیان موسیقی روسی و چینی است. موراده‌لی برای تثاتر و سینما هم با موفقیت کار میکند. در میان آثار او در این سبک باید فیلم‌های «کی روف با ما است»، «ترعه فرغانه»، «روسری محبوبه» و موزیک برای نمایش «حمام» اثر و. مایا کوفسکی در تثاتر بنام مایا کوفسکی در مسکو را نام برد.

موراده‌لی کار همه جانبی و دائمی خود را با فعالیت اجتماعی توأم می‌نماید. نامبرده تشکیلات آهنگسازان مسکو را رهبری میکند. اغلب اوقات وی را میتوان در میان اعضاء انجمن‌های دوستداران موسیقی، در دانشگاه‌های فرهنگ کارگران و در قسمتهای نظامی یا جوانان دانشجو مشاهده نمود.

در سال ۱۹۶۱ اثر جدید بزرگ وی اپرای «اکتبر» بر طبق مضامین تاریخی - انقلابی پایان رسید.

خدمات این آهنگساز در هنر موسیقی مورد تقدیر شایان واقع شده و عنوان هنرپیشه ملی روسیه به او اعطاء گردیده و دوبار هم بدریافت جوایز استالینی نایل شده است.

ژوشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

سال جامع علوم انسانی

رباعی زیر که بسیار لطیف و زیباست، در بعضی مجله‌ها و کتابها به اسم «مولوی» ضبط شده است در صورتیکه این رباعی پیش از مولوی در کتاب «تمهیدات» عین القضاة همدانی «ابوالمعالی عبدالله بن محمد» که در قرن ۶ نوشته شده است مشاهده میشود:

در انجمنی نشسته دیدم دوشش

نتوانستم گرفت در آغوشش

صدبوسه زدم به زلف عنبر پوشش

یعنی که حدیث می‌کنم در گوشش